

Innhold

Forord	5
Innledning	11
Del 1	
TEORETISK FORANKRING	13
<i>Kapittel 1</i>	
Fra rammeplanen	14
<i>Kapittel 2</i>	
Et utviklingsøkologisk perspektiv på tilvenning	16
Bronfenbrenners modell	16
Overganger	18
Fra hjem til barnehage	21
Fokus på de nye mulighetene	22
<i>Kapittel 3</i>	
Tidlig utvikling	25
Tidlig hjerneutvikling.....	25
Hjernen er påvirkbar	25
Epigenetiske prosesser	26
Hjernen og følelser	27
Separasjon fra foreldre.....	27
Barnehagens rolle.....	28
Tilknytning	29
Trygghet – et grunnleggende behov	30
Sensitivitet	32

INNHOOLD

Ulike tilknytningsmønstre	33
Tilknytning og regulering av følelser	34
Tilknytning og overganger	35
Kontaktperson	36
Overgangsobjekter	37
Barn-barn-relasjoner	38
Tilknytning og utforskning	39
 <i>Kapittel 4</i>	
Barnehagekvalitet	41
Barnehagekvalitet for små barn	41
Utviklingsfremmende samspill	41
Hva vet vi om samspillskvalitet i norske barnehager?	43
Samspillskvalitet og tilvenning	43
 Del 2	
FORELDRESAMARBEID	45
 <i>Kapittel 5</i>	
Det viktige foreldresamarbeidet	46
Foreldre betyr mest	46
Mangfold	47
Betydningen av samarbeid	48
 <i>Kapittel 6</i>	
Former for foreldresamarbeid	49
Informasjon	49
Foreldremøter	51
Foreldresamtaler	52
Besøk i barnehagen	53
Hjemmebesøk	54
Daglig kontakt i bringe-og-hente-situasjonen	55
 <i>Kapittel 7</i>	
Hva fremmer positivt foreldresamarbeid?	57
Myndiggjøring (empowerment)	57
Verdifelleskap	58
Tillit	58
God og støttende kommunikasjon	59

Del 3

FORSKNING PÅ TILVENNING..... 61

Kapittel 8

Barnas stressnivå og følelsesuttrykk..... 62

Stressnivå 62

Barnas følelsesuttrykk..... 66

Kapittel 9

Relasjonen foreldre-barn og ansatte-barn 68

Foreldre-barn relasjonen..... 68

Tilknytning mellom ansatte og barn..... 69

 Bruk av kontaktperson 70

Kapittel 10

Noen barn strever mer 72

Vanskelige følelser 72

Barn fra minoritetspråklige familier 73

Jevnaldrende og leker kan hjelpe..... 74

Foreldre som strever 75

Del 4

GOD PRAKSIS..... 79

Kapittel 11

Fase 1: Før barnehagestart 81

Felles kunnskapsgrunnlag og gode planer 81

 Jåttåmodellen – et eksempel 82

Bruk av kontaktperson..... 83

Informasjon til foreldrene..... 84

Informasjon fra foreldrene..... 86

Foreldremøte og foreldresamtale 88

Besøk i barnehagen 89

Hjemmebesøk..... 94

Kapittel 12

Fase 2: Tilvenningsdagene med foreldrene tilstede i barnehagen 97

Tilvenning i gruppe..... 97

Foreldrene i barnehagen i minst fem dager 99

INNHOOLD

Plan for de fem dagene	102
Må alle ha fem dagers tilvenning?	105
<i>Kapittel 13</i>	
Fase 3: Foreldrene er ikke lenger i barnehagen	108
Overgangsobjekter	109
Gode bringe- og hentesituasjoner	110
Forutsigbare barnehagedager	112
Kortere dager?	113
Rolige ettermiddager - både i barnehagen og hjemme	115
Barnegruppen - en kilde til tilhørighet og glede	116
Observere barna	117
God samspillskvalitet i barnehagen	119
Bekymring for barnet	120
Avslutning	123
Referanser	125